

Az Andrássy Gyula Gimnázium 10. C osztálya – pályázat útján – egy ingyenes kirándulást nyert Budapestre 2014 őszén. A Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség által kiírt Melamed – A múlt tanítói című helytörténet-kutató pályázat célja a század elején élt békéscsabai zsidóság tagjainak részletes feltérképezése és dokumentálása, valamint az akkori oktatási intézmények múltjának feltárása volt.

A feladatot kitartó kutatással és főként osztályfőnökünk, Mázorné Rácz Erika tanárnő kemény munkájának köszönhetően végül sikerült megvalósítani. A téma tanulmányozása során ébredtünk rá, hogy a régi Békéscsaba történetében mennyire fontos szerepet játszottak a zsidók, mint a polgárság legfőbb vezetői. Közben közelebb kerültünk városunk második világháború előtti történelméhez, segített jobban átlátni az akkori gazdaságot, politikát és társadalmat.

Rövidesen megtudtuk, hogy munkánk nem bizonyult hiábavalónak. Mindenki nagyon megörült és alig vártuk az előttünk álló kirándulást.

2014. november 25-én elérkezett az utazás napja. Ködös, nyirkos időben indultunk útnak egy – a pályázat által biztosított – jól felszerelt, kényelmes busszal. A zsidó negyedben található Herzl Tivadar Emlékmúzeumban szívélyes fogadóbizottság várta érkezésünket, ahol fiatalos, energikus előadásokat hallhattunk Izrael létrejöttéről, melyet különböző színes kiállításokkal is szemléltettek. Bevallom, eddig nem sokat tudtam Herzlről és munkásságáról, most viszont lehetőségem nyílt pótolni a hiányosságomat. Herzlnek kimagasló jelentősége van Izrael történetében, hiszen az ő fejében fogalmazódott meg először egy önálló, zsidó állam létrejötte. A fáradozásai vezettek végül az ország megalapításáig 1948-ban, amit sajnos ő már nem élhetett meg. Idegenvezetőink közvetlen előadásmódja, és a modern technikák segítségével sikerült felkelteni az érdeklődésünket. Különösen tetszett, ahogy összehasonlították az Izraelben élő népesség különféle vallását anélkül, hogy bármelyiket előtérbe helyezték volna. Napjainkban ez ritkaság, hisz annyian gondolkoznak elfogultan másokkal kapcsolatban. Vendéglátóink bevontak minket a beszélgetésbe, majd finom, kóser süteménnyel kínáltak.

Következő állomásunk a Dob utcai díszterem volt, ahol Paskesz rabbival nyílt alkalmunk beszélgetésbe elegyedni. Bármilyen kérdést feltehattünk a témával kapcsolatban, ő készséggel válaszolt azokra. Megértettem, hogy a zsidók számára a tanulás nem kényszer, hanem egy rendkívül édes, értékes dolog, amit már egészen kicsi kortól beleplántálnak a növendékekbe. Véleményük szerint a tudás megszerzése örömforrás; egy eszköz, melynek segítségével teljes pompájában láthatják a világ sokszínűségét. Talán ennek az életfelfogásnak köszönhető, hogy

be tudják tartani a Tóra (Mózes 5 könyve) utasításait. Szerintük a vallásosság nem egy kötelező dolog, éppen a kötetlensége miatt válik értékessé, így készséggel betartják a szent előírásokat. Önmagában a kóser ételek elkészítése is kihívás, tekintve, hogy már az alapvető élelmiszereket is csak a meghatározott módon használhatják fel. Sokat beszélgettünk még egyéb témákról, mint a házasság, a rabbik feladatköre és úgy általában az egész zsidó vallás hittételeiről. Ezt követően elsétáltunk a Kazinczy utcai zsinagógába, mely a legnagyobb zsinagóga egész Európában.

Először Cseh Viktor, egyetemi hallgató beszélt nekünk magáról az épületről, a szimbólumok művészi értelemben vett jelentéséről, majd rátért a hagyományos zsidó templomok felépítésének ismertetésére. Meglepett, hogy mennyire eltér a keresztényekétől. Legszembetűnőbb különbség, hogy nem ábrázolnak emberi alakokat, van egy különleges Tóra-olvasó katedra, a nők zsaluval vannak elkerítve a felsőbb szinteken és még folytathatnám. Később bemutatta nekünk a vallási szokásaikat, ünnepeiket, és ehhez kapcsolódó anekdotákat is mesélt. Ezt követően átkísért egy kisebb imaterembe, az úgynevezett Tóra-olvasó terembe.

Mózes 5 könyve óriási kultusszal bír – nemcsak a vallás, de az oktatás területén is. Ebből tanítják héberül olvasni a gyerekeket, a szertartásokon többnyire innen emelnek ki részleteket, és a benne található törvények a hitüket gyakorló zsidók egész életvitelét befolyásolják. Az ebédre a Hanna Kóser Étteremben került sor. Annak a tudata, hogy mi most a zsidók által előírt szabályok szerint étkezünk, különös büverőt kölcsönzött az egész eseménynek, mintha az oly régóta ismert ételeknek egy új oldalát fedeztük volna fel. Az ebédet követően a Néprajzi Múzeumba látogattunk el, ahol szintén egy zsidósággal kapcsolatos kiállításnak lehettünk szemtanúi. Rengeteg interaktív eszköz állt a rendelkezésünkre, amit nagyon élveztünk.

Örülök, hogy részt vettünk ezen a pályázaton, mert általa egy új, eddig szinte teljesen idegen kultúrába nyerhettünk betekintést. A sok élményen és ismereten kívül egy sokkal fontosabb dolgot kaptunk: látókörünk szélesedett, nem tűnik a zsidóság olyan távolinak, furcsának, mint azelőtt. A történelem is bizonyíték arra, hogy nem szabad előítéletekkel élnünk, nyitottnak kell lennünk az új kultúrákra, szellemiségekre, mert ha hajlandóak vagyunk elrugaszkodni a megszokottól, akár kellemes meglepetésekben is részesülhetünk. Számomra ez volt az üzenete ennek a kirándulásnak.

Gellén Anna
10.C

Az utazásról készült [képek](#) az alábbi helyen láthatók.